

[P. Mortensen.]

har dernede, og med Hensyn til Realkredittaan, Hypoteklaan, Laanekasselaan o. s. v. vil jeg i Særdeleshed henstille, at der foretages en Rentelettelse, og for Laanekassens Vedkommende vilde jeg endda derudover gøre den Henstilling til den høje Regering, om det ikke var muligt, at de Afdrag, der her skal ydes, kan udskydes en Tid lang, om man ikke kunde gennemføre et Moratorium for et Par Aar, i alt Fald udskyde Afdragene for disse Laan. De er jo anbragt i tredje og fjerde Prioritet i Landbrugs-ejendomme, og der er sikkert ingen, der tænker paa at sætte Ejendommene til Tvangsauktion, fordi disse Afdrag ikke betales. Jeg henstiller altsaa, at Betalingen af disse Afdrag udskydes.

Jeg vil gerne gøre den Bemærkning til det samme Spørgsmaal, at der er jo en hel Del Laan anbragt hos Haandværkere og Fiskere, hos Folk, som er meget fattige, som sidder forfærdeligt i det økonomisk set. En Standsning af Betalingen af Afdragene af disse Laan vilde lette det økonomiske Tryk ganske betydeligt.

Den højtærede Statsminister talte en hel Del om den Gældsstiftelse, som har fundet Sted i Sønderjylland, og var ogsaa inde paa, af hvilken Grund man mener, denne Gældsstiftelse er foretaget. Jeg vil herom gerne sige, at Direktør Callø fra Sønderjysk Kreditforening har foretaget nogle Undersøgelser, som han jo jævnlig gør, og de viser, at i 6 Sogne i Sønderborg Amt og 10 Sogne i Haderslev Amt, der omfatter 1 740 Landbrugsejendomme, har 875 Landbrugsejendomme, det vil sige over Halvdelen, skiftet Ejer siden 1920. De mange Handeler, der er foretaget med Landbrugsejendommene, mener man er en væsentlig Aarsag til, at Gældsstiftelsen har fundet Sted. Disse 875 Ejendomme har skiftet Ejer 1 363 Gange, deraf kun 129 Gange ved Tvangsauktion, 464 Gange ved Overgang til Familie og 770 Gange i den frie Handel.

Jeg nævner kun disse Tal, fordi jeg mener, at hyppigt Ejerskifte, megen Handel med Ejendomme ogsaa har bidraget til den Gældsforøgelse, som har fundet Sted dernede. Men over for de Betragtninger, der fremsættes over de vanskelige Forhold dernede, og over den Omstændighed, at Tvangsauktionerne ruller hen over Landsdelen, er jeg naturligvis enig i, at der foregaar alt for mange Tvangsauktioner, men jeg vil dog gerne gøre opmærksom paa, at det ikke er over for Landbrugsejendomme alene, disse Tvangsauktioner gennemføres.

I Femaaret 1926—30 gennemførtes der saaledes 1 352 Tvangsauktioner, deraf de 619 over Landbrugsejendomme og 733 over Arbejder-, Haandværker- og andre Hjem, altsaa største Delen af de gennemførte Tvangsauktioner i den Periode, jeg nævnte, 1926—30, overgik andre Hjem end Landbrugshjem. Jeg vil haabe, det vil være muligt ved de Overvejelser, der finder Sted med Hensyn til Foranstaltninger, der skal gennemføres, at faa afværget den Katastrophe, Tvangsauktioner er.

Med Hensyn til Haandværkerstanden dernede er jeg, som det ogsaa allerede fremgaar af, hvad jeg har sagt vedrørende Tvangsauktioner, enig i de Betragtninger, som blev fremsat af den højtærede Statsminister. Det ærede Medlem Hr. A. Svensson var ogsaa inde paa, at Haandværkerstanden dernede var meget, meget vanskeligt stillet, hvad der ogsaa fremgaar af Erhvervsudvalgets Betænkning, som blev afgivet i 1928—29. Da de sønderjyske Haandværkere efter Krigen kom hjem til deres Virksomhed og Bedrift, var deres Virksomhed akkurat ligesom Landbrugets kørt helt i Sænk, som man siger — fuldkommen umoderne. En Virksomhed, der delvis har ligget stille i saa lang Tid, er ikke meget værd, den skal oparbejdes igen. Dertil kommer, at de sønderjyske Haandværkere gennem en lang Aarrække har slæbt med særlige sociale Byrder, Levninger fra den tyske Lovgivning, jeg har nævnt det tidligere; de Unfallspræmier, de skulde betale, har ogsaa i høj Grad svækket de sønderjyske Haandværkeres Konkurrenceevne. Nu er der gennemført og vil blive gennemført Foranstaltninger til Laan til Haandværkere, det vil maaske rette noget paa Forholdene og hjælpe Haandværkerne noget i Gang.

Med Hensyn til Fiskerierhvervet vil jeg gerne sige, at de Folk, som udøver dette Erhverv dernede, er meget fattige Folk, vistnok nogle af Landsdelens allerfattigste Mennesker. Da de kom hjem fra Krigen, kom de ogsaa hjem til ganske elendige erhvervmæssige Forhold; de havde næppe en ordentlig Baad, ingen Redskaber, ingen Vod og de daarligst tænkelige Forhold, og lige efter Genforeningen blev dette Erhverv overrendt af de veludrustede Fiskere fra det gamle Land. Fiskerbefolkningen dernede har levet under overordentlig daarlige Forhold; jeg siger ikke for meget, naar jeg siger, at man maa regne Fiskerbefolkningen i Sønderjylland for nogle af de allerfattigste Mennesker, deres Indtægt ligger gennemgaaende sik-